

prima instanță: S.Dimitriu
(Judecătoria Botanica, mun.Chișinău)
instanța de apel: N.Traciuc, M.Anton, Iu.Cotruță
(Curtea de Apel Chișinău)

dosarul nr.2ra-2700/16

DECIZIE

14 decembrie 2016

mun. Chișinău

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ al
Curții Supreme de Justiție

în componență:

Președintele completului, judecătorul: Iulia Sîrcu

Judecătorii: Tamara Chișca-Doneva, Ion Druță, Nicolae Craiu, Iurie Bejenaru

examinînd cererea de recurs declarată de avocatul Ina Bodean în interesele
recurentului Alexandru Moraru,

în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Moraru
Alexandru împotriva lui Dragoman Nicolae, intervenient accesoriu Dragoman
Anna privind apărarea dreptului de vecinătate și înlăturarea obstacolelor, și cererea
reconvențională a lui Dragoman Nicolae și Dragoman Anna împotriva lui Moraru
Alexandru privind apărarea dreptului de vecinătate și înlăturarea obstacolelor,

împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2016, prin care a fost
respins apelul declarat de Moraru Alexandru, fiind menținută hotărîrea
Judecătoriei Botanica, mun. Chișinău din 19 mai 2014,

c o n s t a t ă :

La data de 14 mai 2012, Moraru Alexandru a depus cererea de chemare în
judecată împotriva lui Dragoman Nicolae și intervenientul accesoriu Dragoman
Anna cu privire la apărarea dreptului de vecinătate și înlăturarea obstacolelor.

În motivarea acțiunii sale reclamantul Moraru Alexandru a indicat că, la data
de 21 iunie 2010 a procurat de la Rotaru Alexei casa de locuit situată în or.
Chișinău str. Pompierilor 20. Casa sus nominalizată era deservită de un lot de
pămînt cu suprafața totală de 0.069 ha, care se află în proprietatea Consiliului
Municipal Chișinău, posesorul funciar fiind reclamantul, care sistematic achită
arenda funciară pe suprafața respectiva de teren. Concomitent cu înstrăinarea casei,
i-a fost transmis și terenul aferent casei de locuit cu o suprafață de 0.069 ha.

La data de 04 mai 2012, vecinul Dragoman Nicolae cu domiciliul în or.
Chișinău str. Pompierilor 18, a strămutat gardul care delimitează gospodăria
reclamantului de gospodăria acestuia, pe teritoriul său. La momentul procurării
imobilului, gardul era amplasat cu aproximativ 40-50 cm de la casa dumnealui, iar
în prezent gardul se află la aproximativ la 1,5 metri- 2,0 metri de la casa
reclamantului și consideră că gardul a fost instalat de pârît în mod neautorizat cu
aproximativ doi metri pe teritoriul său.

Mai indică că, la data de 05.05.12 încercînd să vorbească cu pîrîtul în vederea
strămutării gardului, acesta a pătruns pe teritoriul care-i aparține cu drept de
folosință reclamantului, a scos pistolul l-a încărcat și l-a îndreptat asupra acestuia și
a tatălui său și i-a amenințat că îi împușcă numindu-i cu cuvinte vulgare,

necenzurate.

În cererea sa, a mai menționat că, la data de 07.05.12 a înaintat către pîrît o reclamație prin care l-a somat să înlătore gardul de pe teritoriul său. Pînă la moment, careva răspuns nu a primit, iar gardul nu a fost demolat.

Consideră că, prin acțiunile sale pîrîtul îi încalcă dreptul prevăzut de art. 27-28 Codul funciar RM.

Potrivit art.315 CC RM proprietarul are dreptul de folosință de posesie și de dispoziție asupra bunului. La fel, potrivit art.308 CC RM în cazul în care posesorul de bună credință este deposedat de bunurile sale el poate cere de la noul posesor restituirea bunului.

Reclamantul, în cererea sa a mai explicat că, pentru amplasarea conflictului s-a adresat către Consiliul Municipal Chișinău, însă careva răspuns nu a primit.

Luînd în considerare cele menționate mai sus, precum și prevederile art.166-167 CPC art.27-28 CF RM art.315, 308 CC RM solicită: admiterea acțiunii, obligarea pîrîtului de a demola gardul instalat pe proprietatea reclamantului și instalarea gardului conform hotarelor terenului care se află în proprietatea sa.

Ulterior, în baza încheierii protocolare din data de 02.04.2013, a fost primită spre examinare în aceeași procedură cererea reconvențională a lui Dragoman Nicolae și Dragoman Anna împotriva lui Moraru Alexandru, intervenienți accesorii Seredițaia Valentina, Seredițchii Ivan, Scorici Ecaterina, Primăria mun.Chișinău și Consiliul mun. Chișinău cu privire la apărarea dreptului de vecinătate și înlăturarea obstacolelor.

În motivarea acțiunii reconvenționale, au indicat că, în conformitate cu contractul de vânzare-cumpărare nr.6061 din 05.12.2005, înregistrat la OCT Chișinău cu nr. cadastral 0100111204.01 la data de 06.12.2005, Dragoman Anna a devenit proprietară a 1/2 cotă parte din casa nr.18 din str. Pompierilor, mun.Chișinău. La acel moment, terenul aferent imobilului nominalizat constituia proprietate municipală.

Au menționat că coproprietari a celeilalte 1/2 a imobilului sînt Seredițaia Valentina și Seredițchi Ivan (conform Deciziei Comitetului Executiv din 1964) și Scorici Ecaterina (conform contractului de donație nr.2029 din 02.02.2009). Ca rezultat al măsurărilor masive Consiliul municipal Chișinău a adoptat decizia nr. 16/66-1 din 28.12.2004 „Cu privire la autentificarea dreptului deținătorului de teren și aprobarea planurilor cadastrale ale loturilor de pămînt aferente caselor de locuit particulare din municipiul Chișinău, conform căreia la OCT Chișinău a fost înregistrat (conform Extrasului deschis în a.2005), în baza hotarelor generale, terenul aferent imobilului din str.Pompierilor, 18, mun.Chișinău cu suprafața de 0,07 ha.

La demersul și actele prezentate de către coproprietarii Anna Dragoman, Alexandru și Ivan Seredițchii, Consiliul municipal Chișinău a adoptat decizia nr. 48/28- 139 din 20.06.2006 „Cu privire la autentificarea dreptului de proprietate comună asupra lotului de pămînt din str.Pompierilor, 18, mun.Chișinău, Annei Dragoman, Alexandru Seredițchii și Ivan Seredițchii”, prin care fără a efectua careva măsurări s-a autentificat Annei Dragoman, Alexandru Seredițchii și Ivan Seredițchii dreptul de proprietate comună, conform cotelor părți (1/2, 1/4 și, respectiv, 1/4) asupra lotului de pămînt cu suprafața de 0,696 ha din str.Pompierilor 18, mun.Chișinău inclusiv 100 de m.p. ca urmare a vânzării-cumpărării la preț normativ, conform planului loturilor anexat la materialele

cauzei.

În motivarea acțiunii sale mai explică că, conform contractului de donație nr.2029 din 02.02.2009 coproprietară a 1/4 cotă ideală din imobil și teren a devenit Scorici Ecaterina, iar în prezent coproprietari ai 0,0696 ha sunt: Anna Dragoman, Alexandru Seredițchii, Ivan Seredițchii și Scorici Ecaterina.

Din 2010, în baza contractului de vânzare-cumpărare, proprietar al imobilului vecin (casă de locuit) din str.Pompierilor, 20 a devenit pârâtul Moraru Alexandru. procurând imobil aproape ruinat, cu suprafața totală de 31 m.p. pretinde la un lot de pământ cu suprafața de 0,069 ha, în pofida faptului că prin decizia Executivului raional Lenin nr.303 din 1957 primului beneficiar Grabovschi Stepan, i-au fost alocate pentru construcție 0.06 ha. Prelungind politica de acaparare nelegitimă a teritoriilor învecinate ce către predecesorii săi, vecinul actual Alexandru Moraru a instalat un gard de plasă metalică pe teritoriul public, predestinat folosinței comune în calitate de acces petru toți locatarii megieși, dată fiind specificul stradelei Pompierilor, din ce motive, administrația publică locală a rezervat terenul din capătul stradelei exclusiv pentru întoarcerea transportului.

Pîrîții consideră că, în urma rezultatului acțiunilor nelegitime ale lui Moraru Alexandru toți locatarii acestui sector sunt afectați și suferă incomodități, ceea ce i-a făcut pe locatari să se adreseze în multiple instanțe de resort.

În final, Pretura sectorului Botanica a examinat cu ieșire la fața locului, petiția vecinei Dragoman Anna adresată Primăriei mun. Chișinău referitor la instalarea neautorizată a unui gard metalic, instalat în preajma imobilului din str.Pompierilor 20, mun.Chișinău care crează incomodități. În rezultatul examinării la fața locului, faptele expuse în petiție s-au adeverit, prin urmare, Pretura sectorului Botanica solicită ca dl Moraru Victor din str.Pompierilor 20, să demonteze benevol gardul instalat neautorizat pentru a nu crea incomodități vecinilor pe viitor. Această cerință a rămas neexecutată și nici nu putea fi, deoarece proprietar al imobilului este Moraru Alexandru și, deci, Moraru Victor nicicum nu putea executa cerința Preturii.

Solicită reclamanții constatarea faptului atentării inadmisibile din partea cet. Moraru Alexandru asupra dreptului de proprietate și dreptului de posesiune a reclamanților prin instalarea nelegitimă a gardului, obligarea pârâtului Moraru Alexandru să demoleze gardul instalat nelegitim și obligarea pârâtului Moraru Alexandru să nu creeze obstacole în privința dreptului vecinilor de folosință a lotului de pământ proprietate publică, predestinat folosirii comune de către locatarii cartierului dat.

Prin hotărîrea judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 19 mai 2014, s-a respins cererea de chemare în judecată a lui Moraru Alexandru împotriva lui Dragoman Nicolae, intervenient accesoriu Dragoman Anna, cu privire la apărarea dreptului de vecinătate și înlăturarea obstacolelor, ca fiind neîntemeiată.

S-a admis cererea reconvențională.

S-a constatat atentarea inadmisibilă aferentă dreptului de vecinătate, admisă de Moraru Alexandru. S-a obligat Moraru Alexandru să demoleze gardul instalat neautorizat în preajma imobilului din str. Pompierilor nr.20, mun. Chișinău și să nu creeze vecinilor incomodități la folosirea terenului proprietate publică, din apropierea imobilelor vecine. S-a anulat măsura de asigurare dispusă prin încheierea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 14.09.2012, cu privire la interzicerea pîrîtului Dragoman Nicolae și intervenientului accesoriu Dragoman

Anna, de a privatiza lotul de pământ în litigiu din str. Pompierilor nr. 18, obligarea Primăriei Chișinău de a nu accepta privatizarea locului în litigiu din str. Pompierilor nr.18, și prin care a fost aplicat sechestrul pe terenul cu nr. cadastral 0100111.204 mun.Chișinău, din str. Pompierilor nr. 18.

La data de 21 mai 2014, Moraru Alexandru a depus cerere de apel, prin care a solicitat admiterea cererii, casarea hotărârii și emiterea unei noi hotărâri privind admiterea acțiunii inițiale și respingerea acțiunii reconvenționale.

Prin decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2016 s-a respins cererea de apel declarată de Moraru Alexandru, fiind menținută hotărârea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 19 mai 2016.

S-a încasat de la Moraru Alexandru în beneficiul lui Dragoman Nicolae cheltuieli pentru asistența juridică în sumă de 4000 lei.

S-a anulat sechestrul aplicat prin încheierea Judecătorei Botanica, mun. Chișinău din 14 septembrie 2012, privind interzicerea pârîtului Dragoman Nicolae și intervenientului accesoriu Dragoman Ana de a privatiza lotul de pământ în litigiu din str. Pompierilor 18, pînă la soluționarea irevocabilă a fondului cauzei. Obligarea Primăriei Chișinău de a nu accepta privatizarea locului în litigiu din str. Pompierilor 18, pînă la soluționarea irevocabilă a fondului cauzei. Aplicarea sechestrului pe terenul cu nr. cadastral 0100111.204 mun. Chișinău, din str. Pompierilor nr.18, informînd OCT Chișinău.

La 14 septembrie 2016 avocatul Ina Bodean în interesele recurentului Alexandru Moraru a depus recurs împotriva deciziei Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2016, solicitînd admiterea recursului, casarea deciziei instanței de apel cu remiterea cauzei la rejudecare.

În motivarea recursului se invocă că instanța de apel la adoptarea deciziei sale a încălcat normele de drept procedural și anume pricina a fost judecată în absența unui participant la proces, eroare ce a dus la încălcarea drepturilor și libertăților fundamentale ale omului, temei de declarare a recursului prevăzut de art.432 alin.(4) Cod de procedură civilă.

Astfel, avocatul Ina Bodean a depus în cancelaria Curții de Apel Chișinău cererea înregistrată sub nr. 12123 cu solicitarea amînării ședinței de judecată în ordine de apel în speța dată, numită pentru data 30.06.2016, ora 10:00, pe motivul imposibilității prezentării la data și ora fixată, fiind antrenată într-o altă ședința de judecată și anume în cauza penală de învinuire a lui Igor Gavrilov în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 192 alin. (1) CP în Judecătoria Centru, mun. Chișinău.

Faptul participării avocatului Ina Bodean în ședința de judecată în cauza penală de învinuire a lui Igor Gavrilov se confirmă prin sentința Judecătorei Centru, mun. Chișinău din data de 30.06.2016, adoptată în rezultatul examinării cauzei penale vizate.

În pofida faptului dat, deși la dosar a fost depusă cerere de amînare a ședinței pentru un motiv întemeiat instanța de apel, fără a se pronunța asupra cererii respective a examinat litigiul în fond cu adoptarea deciziei din 30.06.2016, prin care a respins apelul lui Alexandru Moraru.

Susține avocatul Ina Bodean că prin examinarea cauzei în ordine de apel în lipsa părții apelante, care a depus o cerere de amînare justificată prin circumstanțe obiective, instanța apel a încălcat dreptul lui Alexandru Moraru la un proces

echitabil și dreptul acestuia la apărare, consfințit atât în legislația națională, cât și prin normele internaționale.

Studiind materialele dosarului, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră recursul întemeiat și care urmează a fi admis cu casarea integrală a deciziei instanței de apel și restituirea pricinii spre rejudecare în instanță de apel, din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 445 al. (1) lit. c) CPC, instanța, după ce judecă recursul, este în drept să admită recursul, să caseze integral decizia instanței de apel și să trimită pricina spre rejudecare în instanța de apel în toate cazurile în care eroarea judiciară nu poate fi corectată de către instanța de recurs.

Din materialele dosarului rezultă că Moraru Alexandru s-a adresat cu cerere de chemare în judecată împotriva lui Dragoman Nicolae, intervenient accesoriu Dragoman Anna privind apărarea dreptului de vecinătate și înlăturarea obstacolelor. Totodată a fost depusă și cererea reconvențională a lui Dragoman Nicolae și Dragoman Anna împotriva lui Moraru Alexandru privind apărarea dreptului de vecinătate și înlăturarea obstacolelor.

Fiind investită cu judecarea pricinii în fond, atât prima instanță cât și instanța de apel au ajuns la concluzia netemeinicii acțiunii inițiale și temeinicia acțiunii reconvenționale.

Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel din 30 iunie 2016 a fost emisă cu încălcarea normelor de drept procedural care au dus la soluționarea eronată a pricinii.

Reieșind din materialele dosarului instanța de apel a examinat pricina civilă în lipsa avocatului Ina Bodean în interesele apelantului Alexandru Moraru, care potrivit cererii înregistrată sub nr. 12123 în cancelaria Curții de Apel Chișinău, a solicitat amânarea examinării cauzei stabilită pentru 30 iunie 2016, ora.10.00, pentru o altă dată deoarece a fost antrenat în altă ședință de judecată și anume în cauza penală de învinuire a lui Igor Gavrilov în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 192 alin. (1) CP în Judecătoria Centru, mun. Chișinău. (f.d.125)

Cererea și demersurile înaintate se soluționează în conformitate cu prevederile art. 48 și 203 CPC.

În conformitate cu art. 203 alin. (1) CPC, cererile și demersurile participanților la proces în problema judecării pricinii se soluționează prin încheiere judecătorească, după ascultarea opiniilor celorlalți participanți la proces.

Instanța de apel, însă, contrar prevederilor legale enunțate, nu a soluționat cererea avocatului Ina Bodean în interesele apelantului Alexandru Moraru de amânare a ședinței de judecată din 30 mai 2016, indicând în procesul-verbal că instanța de apel pe loc dispune de a examina pricina în fond (f.d.126-128).

La acest subiect, instanța de recurs evidențiază că în circumstanțele în care din partea participantului la proces parvine cerere de amânare condiționată de imposibilitatea motivată a prezentării reprezentantului său în ședință de judecată, acesta fiind antrenat în alt proces, prin prisma art. 206 alin. (5) CPC instanța judecătorească urmează să o admită și să dispună amânarea examinării cauzei pentru a asigura un exercițiu eficient al dreptului garantat la un proces echitabil în aspectul egalității armelor, cu excepția cazurilor când amânarea este fie nerezonabilă, fie dăunează intereselor unei bune administrări a justiției.

Prin prisma normelor enunțate, instanța de recurs reține că instanța de apel, a judecat cauza, în lipsa avocatului Ina Bodean în interesele apelantului Alexandru Moraru care, de altfel, a înștiințat instanța despre imposibilitatea de a se prezenta la ședința de judecată la data stabilită pentru examinarea pricinii, motivând prin faptul că este antrenată într-o altă ședința de judecată și anume în cauza penală de învinuire a lui Igor Gavrilov în comiterea infracțiunii prevăzute de art. 192 alin. (1) CP în Judecătoria Centru, mun. Chișinău. Sențința Judecătoriei Centru, mun. Chișinău din 30 iunie 2016 a fost anexată la materialele dosarului, drept dovadă că avocatul Ina Bodean a fost antrenat în alt proces de judecată, fiind în imposibilitate de a se prezenta în cadrul ședinței instanței de apel.(f.d.164).

Instanța de recurs menționează că instanța de apel nu a asigurat disponibilitatea în drepturi a participantului la proces, ce constă în posibilitatea, în primul rând a părților, de a dispune liber de dreptul subiectiv material sau de interesul legitim supus judecării, precum și de a dispune de drepturile procedurale, de a alege modalitatea și mijloacele procedurale de apărare, astfel, a admis încălcarea prevederilor art. 27 alin. (1) CPC.

Sub acest aspect în speță se constată că a fost încălcat în mod direct dreptul lui Moraru Alexandru la apărare, la un proces echitabil, cât și principiul egalității armelor garantat de art. 6 al Convenției pentru apărarea drepturilor omului și a libertăților fundamentale, or unul din principiile ale procesului echitabil este contradictorialitatea între părțile care sunt parte a procesului.

Pentru a răspunde exigențelor articolului enunțat, procedura în fața instanțelor judiciare trebuie să aibă un caracter contradictoriu, un concept similar celui al egalității armelor. Principiul contradictorialității presupune, în fond, posibilitatea pentru părțile în proces de a li se aduce la cunoștință toate dovezile invocate și observațiile formulate și de a face comentarii în legătură cu ele.

În susținerea opiniei enunțate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție invocă hotărârea Curții Europene a Drepturilor Omului din 13 noiembrie 2008 în cazul Russu contra Moldovei, prin care a fost recunoscută încălcarea art. 6 § 1 la Convenția Europeană pentru Apărarea Drepturilor Omului și a Libertăților Fundamentale.

Prin prisma normelor procedurale enunțate, precum și în sensul art. 6 alin. (1) al Convenției, instanța de recurs ține să menționeze că instanțele de judecată, trebuie, să indice cu suficientă claritate motivele pe care-și întemeiază hotărârile, iar având în vedere caracterul determinant al concluziilor sale să precizeze noțiunile, ce implică o apreciere a faptelor supuse aprecierii.

De asemenea, noțiunea de proces echitabil impune ca instanța de judecată să nu-și motiveze doar sumar hotărârea sa, ci să examineze efectiv problemele esențiale care-i sunt supuse aprecierii și să nu se mulțumească de a proba pur și simplu concluziile uneia dintre părți.

Pentru considerentele menționate, Colegiul civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție consideră că decizia instanței de apel urmează a fi casată cu remiterea pricinii spre rejudecare în instanța de apel, pe motiv că eroarea judiciară nu poate fi corectată de instanța de recurs.

La judecarea pricinii, instanța de apel urmează să țină cont de cele menționate, creând condiții obiective și reale participanților la proces și judecând pricina, să emită o hotărâre întemeiată și legală.

În conformitate cu prevederile art. 442, art. 444, art. 445 alin. (1) lit. c) și alin. (3) Cod de procedură civilă, completul Colegiului civil, comercial și de contencios administrativ lărgit al Curții Supreme de Justiție,

d e c i d e:

Se admite recursul declarat de avocatul Ina Bodean în interesele recurentului Alexandru Moraru.

Se casează decizia Curții de Apel Chișinău din 30 iunie 2016, în pricina civilă la cererea de chemare în judecată depusă de Moraru Alexandru împotriva lui Dragoman Nicolae, intervenient accesoriu Dragoman Anna privind apărarea dreptului de vecinătate și înlăturarea obstacolelor, și cererea reconvențională a lui Dragoman Nicolae și Dragoman Anna împotriva lui Moraru Alexandru privind apărarea dreptului de vecinătate și înlăturarea obstacolelor, cu restituirea pricinii spre rejudecare la Curtea de Apel Chișinău, în alt complet de judecători.

Decizia nu se supune nici unei căi de atac.

Președinte, judecătorul

Iulia Sîrcu

Judecătorii

Tamara Chișca-Doneva

Ion Druță

Nicolae Craiu

Iurie Bejenaru